

STIKTORV

OPSTIKNING AF TORV UNDER VAND

OPTAGNING AF MERGEL

UDDRAG AF INDBERETNING FRA TORVINGENIØR J. G. THAULOW OM TORVINDUSTRI-
UDSTILLINGEN I BERLIN

VEDRØRENDE ALMINDELIG TORVDRIFT i mindre skala og til husbehov var der udstillet et utal af *torvspader* og andre redskaber til torvstikning. Modellerne af torvspaderne viste sig at være høist ulige i form. Nogle var brede, andre smale, nogle korte, andre lange, og atter andre bøiede paa forskjellig vis eller forsynede med vinkelskjær. Det synes, som om det i denne henseende har været vanskelig

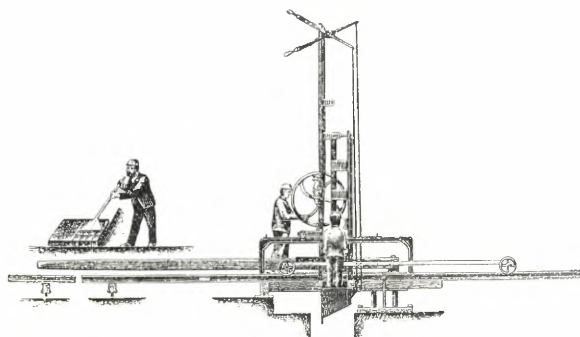


Fig. 1. Torvstikkemaskine.

at fastsætte en speciel norm; men man retter sig efter lokale forhold og fra gammelt nedarvede arbejdsmethoder. Det samme er jo tilfældet hos os, hvor torvspaderne ogsaa er høist forskellige rundt om i landet. Af torvspader kan særlig anbefales de, som er illustrerede i »Meddelelse fra det norske myrselskab« nr. 1 for 1905, side 48.

Torvstikkemaskiner har i Tyskland faaet en meget stor anvendelse. Et firma paastaar at have leveret ikke mindre end 8 000 saadanne maskiner, og et andet firma nævner i sin katalog at have solgt 12 000.

Disse maskiner passer bedst for rodfrie myrer og for saadanne, som ikke kan tørlægges, saaat torven maa optages under vand. For vore forholde egner de sig mindre, saavidt bekjendt har hidtil kun en været forsøgt hertilands. I stor udstrækning anvendes disse maskiner til *optagning af mergel* fra bunden af myrerne. Torvstikkemaskinerne er nærmere beskrevne i torvmester A. Dals indberetning af 1902, hvor til henvises.

Af firmaer, der udstillede torvstikkemaskiner saavel for dampkraft som for haandkraft, kan nævnes: Bartsch & Nitschke, Jasenitz, Pom.;

W. A. Brosowsky, Jasenitz; Theodor Bartsch, Osche, Westpreussen; Carl Weitzmann, Greifenhagen; C. Jaehne & Sohn, Landsberg; A. Heinen, Varel, Oldenburg og R. Dolberg, Rostock i. M. Flere af disse firmaer har i den senere tid indført detaljeforbedringer ved sine maskiner.

Maskinen, som vist i fig. 1, leveres i forskellige størrelser fra ca. 2 til ca. 7 m. arbejdsdybde og koster fra mk. 340,00 (kr. 302,60) til mk. 720,00 (kr. 640,80). Med en betjening af 3 mand kan der produceres 12—18 tusinde stykker eller 6 à 9 tons torv daglig.

Et fra R. Dolberg, Rostock, udstillet lidet *haandstikkeapparat*, der dog ikke kan anvendes paa saa store dybder som de større stikke-maskiner, fortjener en nærmere beskrivelse, da det er enkelt og billigt og bør kunne finde anvendelse hos os saavel til torvstikning som til

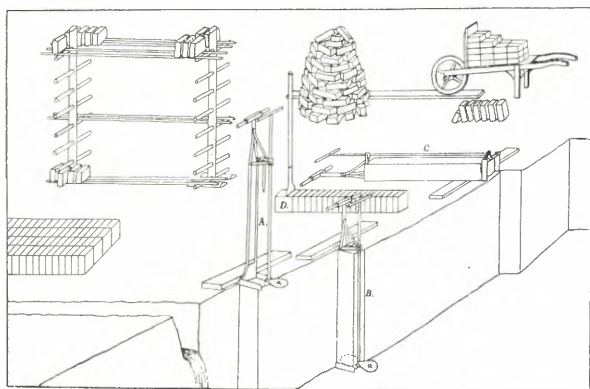


Fig. 2. Haandstikkeapparat.

optagning af mergel. Den svenske stat lod indkøbe 3 stkr., der itjor sommer blev prøvede i Norrland og viste sig at være bra. Redskabet koster i Tyskland mk. 50,00 (kr. 44,50). En smed Rosenqvist, Skara, Sverige, fabrikkerer det nu for kr. 35,00.

Det egner sig bedst for fede, rodfrie myrer og kan tillige bruges, hvor torven maa opstikkes under vand. Hvordan apparatet ser ud og anvendes fremgaar af fig. 2 efter en skitse, der er mig velvillig overladt af den svenske stats torvkonsulent, kapt. E. Wallgren.

Det anbringes først, som vist ved A, og med spaden a udvredet. 2 mand nedskyver stikkeapparatet i myren, saaat stillingen bliver, som vist ved B, hvorefter spaden a vides ind, som vist ved de punkterede linjer. Derefter trækkes apparatet med iværende torvpillar halvveis op af myren og vippes over en planke paa myrkanten op paa myrens overflade, som vist ved C. Torvpillaren frigjøres derpaa fra apparatet ved at vende samme om 90° og bliver med en speciel kniv, som vist ved D, opskåret i tynde stykker, der saa udlægges til torkning. Naar man arbejder med flere stikkeapparater, kan disse transporteres frem

til tørkepladsen, hvor torvpillaren udtages og opskjæres. Anvendes hesjer, kan torvstykkerne straks lægges op paa disse. Til apparatets betjening kræves 3 mand, hvoraf 2 stikker apparatet ned og tager torven op, medens 1 skjærer torvpillaren op i smaa stykker og lægger torven ud. Der kan produceres omtrent $1\frac{1}{2}$ gang saa meget, som 3 mand formaar at stikke med almindelige torvspader.

Fra Carl Weitzmann, Greifenhagen, var ogsaa udstillet et lidet haandstikkeapparat, der kan anvendes til 1 m. dybde. Hermed kan 1 mand producere 4 000 stkr. eller ca. 2 tons torv daglig. Apparatet koster i Tyskland mk. 32,00 (kr. 28,48).

TORVSTRØTILVIRKNING

UDDRAG AF INDBERETNING FRA TORVINGENIØR J. G. THAULOW OM
TORVINDUSTRIUDSTILLINGEN I BERLIN

KAN det om brændtorvfabrikationen i det store og hele taget siges, at denne i mangt og meget enduu er mangelfuld, da er dette lige saa meget tilfældet med torvstrøtilvirkningen. Desuagtet er torvstrø en meget mere reel handelsvare end brændtorv. I Holland, Tyskland og Østerrige forefindes ganske store torvstrøfabriker, der sysselsætter hver flere hundrede arbejdere omtrent hele aaret rundt. Torvstrø bliver en mere og mere efterspurgt artikel, der transporteres pr. jernbane og dampskib flere hundrede km., ja sendes endog i store skibsladninger til oversøiske havne. *Torvstrø begynder at blive en artikel paa verdensmarkedet.*

Men selve tilvirkningen af torvstrø er fremdeles meget enkel og primitiv, saaat der vistnok vil være anledning til at indføre forbedringer, tilsigtende en lavere produktionspris og en bedre kvalitet.

Til at begynde med foregaar opstikningen af strøtorven overalt med haandkraft, og stikningen er som oftest den kostbareste operation i hele torvstrøtilvirkningen, derfor ogsaa den, der først og fremst burde være gjenstand for reduktion. Maskiner til opstikning af strøtorv har, saavidt bekjendt, endnu ikke faaet nogen praktisk anvendelse. Disse byder ogsaa paa særegne vanskeligheder, idet den seige og fibrose hvidmose ikke saa let lader sig skjære i regelmæssige tynde stykker med en eller anden slags grave- eller stikkemaskine. Paa den anden side er mosemyrerne som regel renere, mindre opfyldt af stubber og rødder end de underliggende brændtorvlag. Blandt de mange torvspader, der var udstillede, og som særlig egner sig for strøtorv, skal nævnes de saakaldte *Triangelspader* fra Norddeutsche Torfmoor Gesellschaft, Triangel, og som er beskrevne i »Meddelelser fra det norske myrselskab«, hvortil henvises.